

Datum
2023-02-15

Diarienummer
KS-2023/108.912

Handläggare
Susanne Wallgren
Susanne.Wallgren@huddinge.se

Valnämnden

Granskning av valnämndens arbete med främjande av valdeltagande inför 2022 års val - svar på revisionskrivelse från Huddinge kommuns revisorers revisionsgrupp 2

Förslag till beslut

Valnämndens beslut

Kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande, daterat den 15 februari 2023, överlämnas till Huddinge kommuns revisorer, revisionsgrupp 2, som svar på skrivelse rörande *Granskning av valnämndens arbete med främjande av valdeltagande inför 2022 års val*.

Sammanfattning

Revisionsgrupp 2 har granskat valnämndens arbete med främjande av valdeltagande inför 2022 års val. Granskningen visar enligt revisionsrapporten att det finns brister gällande valnämndens arbete. Rapportens slutsatser är i sammandrag bland annat att valnämnden har tolkat sitt uppdrag avseende främjande av valdeltagande på ett tveksamt sätt och inte sett till att samtliga aktiviteter i handlingsplanen har genomförts. Kommunens arbete med social hållbarhet har också påverkats menligt av de uteblivna insatserna för att främja valdeltagandet i de valdistrikt som har lågt valdeltagande.

Utifrån granskningens resultat lämnas ett antal rekommendationer vilka kommunstyrelsen kommenterar under rubriken kommunstyrelsens synpunkter i kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 februari 2023.

Beskrivning av ärendet

Revisionsgrupp 2 har granskat valnämndens arbete med främjande av valdeltagande inför 2022 års val. Granskningen återges i en revisorsrapport där identifierade brister och rekommenderade åtgärder presenteras. Granskningen är adresserad valnämnden och kommunstyrelsen.

I granskningen hänvisas till *Handlingsplan för ökat valdeltagande* (KS-2021/2417). Denna handlingsplan beskriver vilka grupper som har lägst valdeltagande i Huddinge och redovisar en plan med aktiviteter för hur dessa

grupper kan nås. Handlingsplanen antogs av trygghets- och delaktighetsberedningen 2 juni 2022, § 9.

Resultatet av granskningen

Granskningen av valnämndens arbete med främjande av valdeltagande inför 2022 års val visar enligt revisorsrapporten att det finns brister i kommunens arbete.

Rapportens slutsatser är i sammandrag att valnämnden har tolkat sitt uppdrag avseende främjande av valdeltagande på ett tveksamt sätt, och inte sett till att samtliga aktiviteter i handlingsplanen för ökat valdeltagande har genomförts. Kommunens arbete med social hållbarhet har också påverkats menligt av de uteblivna insatserna för att främja valdeltagandet i de valdistrikt som har lågt valdeltagande. Revisionsgrupp 2 framhåller även att kommunikationssektionens professionella kunnande borde ha utnyttjats.

Revisionens rekommendationer

I revisionskrivelsen finns två rekommendationer.

- Valnämnden föreslås vidta ändamålsenliga åtgärder för att främja valdeltagande med prioritet för valdistrikt som hade lägre än 60 procent valdeltagande i 2022 års val.
- Valnämnden och kommunstyrelsen föreslås etablera en ändamålsenlig organisation med personella resurser och tillräcklig budget för arbete med främjande av valdeltagande. Valnämnden och denna organisation bör varje år arbeta med främjande av valdeltagande oavsett om det är valår eller inte valår.

Valnämndens uppföljning av handlingsplan för ökat valdeltagande och verksamhetsplan

I *Val 2022 – slutrapport av valprojektet samt utvärdering* redovisas de insatser för valdeltagande som ålagts valkansliet och kommunikationssektionen i *Handlingsplan för ökat valdeltagande*. Slutrapporten har 10 februari 2023 beslutats av styrgruppen för val 2022 och redovisas för valnämnden den 15 mars 2023. Till rapporten har en bilaga med valnämndens utvärdering lagts.

Mål och riskåtgärder i valnämndens verksamhetsplan för 2022 har inte redovisats i kommunstyrelsens uppföljningsdokument eller separat. Bristen får sannolikt tillskrivas de faktum att valet genomfördes under de organisatoriska förhållanden som bland annat framgår av slutrapporten av valprojektet.

Valnämndens synpunkter

Ett ökat valdeltagande är en av de viktigaste formerna av delaktighet i ett demokratiskt samhälle. Forskning visar att ju fler som röstar, desto mindre blir skillnaden i relationen mellan olika samhällsgrupper.

Valnämnden är enligt *Reglemente för valnämnden*, HKF 9500, lokal valmyndighet i Huddinge kommun och svarar för de frågor som ankommer på nämnden enligt vallagen. En av de viktigaste uppgifterna för valnämnden är att

upprätthålla förtroendet för det demokratiska valsystemet. Valnämnden ska enligt vallagen även se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som vallokaler och som i fråga om lokalisering och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta. Det är denna uppgift som sätter ramarna för vad valnämnden kan göra för att främja valdeltagandet.

I syfte att skapa bättre förutsättningar för ett ökat valdeltagande i valet 2022 implementerades en ny valdistriktsindelning. Vidare utökade valnämnden antal förtidsröstningslokaler med kvällsöppet genom att utvidga öppettiderna i förtidsröstningen med 84 timmar jämfört med EU-valet 2019. En annan insats som genomfördes enligt handlingsplanen var att förstärka valdistrikten i varje vallokal genom att utöka bemanningen med en röstmottagare och en extra rösträknare i varje distrikt.

Även inför kommande val är det önskvärt att valnämnden gör de insatser som lagen medger för att höja valdeltagandet.

Handlingsplan för ökat valdeltagande utarbetades på uppdrag av Trygghets- och delaktighetsberedningen. Kommunstyrelsen vill i förevarande sammanhang understryka att en beredning inte är ett beslutande organ, vilket återspeglas av att aktuell handlingsplan innehöll "Förslag till insatser för ökat valdeltagande i Huddinge kommun 2022". Något beslut om att anta handlingsplanen fattades aldrig av kommunen. Därför kom handlingsplanen att nyttjas som ett stöd för tjänstemannaorganisationen i valarbetet.

Utöver de insatser som valnämnden ansvarat för har kommunstyrelsens förvaltning under augusti och september 2022 genomfört tre valdialoger i Skogås, Flemingsberg och Vårby. Syftet med valdialogerna var att skapa mötesplatser för samtal mellan de politiska partierna och invånare i områden med lågt valdeltagande. Målet för dessa, liksom ovan nämnda insatser, var att bidra till ett ökat valdeltagande.

Mot bakgrund av att valnämnden har till uppgift att upprätthålla förtroendet för det demokratiska valsystemet, anser kommunstyrelsen att kommunen ska hålla isär arbetet som syftar till att skapa förutsättningar för att genomföra rättssäkra, effektiva och transparenta val, med andra politiskt beslutade insatser för att höja valdeltagandet.

Det är främst en uppgift för de politiska partierna, civilsamhället och media att bilda opinion, engagera kommuninvånarna och vinna röster. I den mån kommunen beslutar om insatser för ökat valdeltagande bör de ses som ett långsiktigt arbete som bedrivs oavsett om det är val eller inte.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förslaget till beslut medför inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser för kommunen.

Johan Holgersson
Administrativ chef

Åsa Heribertsson
Tf direktör för service och administration

Bilagor

- Bilaga 1. Missiv avseende granskning av valnämndens arbete med främjande av valdeltagande inför 2022 års val
- Bilaga 2. Granskning av valnämndens arbete med främjande av valdeltagande inför 2022 års val - revisionskrivelse

Beslutet ska skickas till

Huddinge kommuns revisorers revisionsgrupp 2